

KANADA ÜLKE RAPORU

(Meyve Sebze Mamulleri Sektörü Açısından)

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ

KASIM, 2017

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. KANADA HALK CUMHURİYETİNİN DIŞ TİCARETİ	4
3. TÜRKİYE İLE TİCARET	8
4.KANADA’NIN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ ...	12
5.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....	21
KAYNAKLAR	24

KANADA

Büyüme Oranı: % 1,2 / **GSYİH:** 1.532.343 milyon \$ / **Nüfus:** 36.209.000 / **Başkent:** Ottawa

1. GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

IMF 2012 verilerine göre Kanada dünyanın 11. büyük ekonomisidir.

Kuzey Amerika pazarı ile hızla gelişen Asya ekonomileri arasında bir köprü görevi gören stratejik pozisyonu ile Kanada, dünyanın en büyük dokuzuncu tüketim pazarıdır. ABD ve Meksika ile gerçekleştirilen Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı (NAFTA) sayesinde 443 milyonu aşan bir tüketici kitlesine ulaşma imkanı sağlamanın yanı sıra ülke, güvenli iş ve yatırım ortamı ile de dünyanın önde gelen en dinamik ekonomilerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve G8 üyesi olan Kanada, dünyanın en zengin ekonomilerinden biridir. Sanayileşmiş diğer ekonomilerden farklı olarak Kanada ekonomisinde, ağaç ve petrol sanayi (birincil endüstriler) önemli bir yere sahiptir. Ülke aynı zamanda Güney Ontario merkezli, özellikle otomobil ağırlıklı bir imalat endüstrisine de sahiptir.

Doğal kaynaklar ülke ekonomisinin gelişmesinde kilit bir rol oynamış olmakla beraber toplam ekonomik faaliyetlerin %70'i ve istihdamın %75'ini oluşturan hizmetler sektörüyle bugün Kanada ekonomisi oldukça çeşitlenmiştir.

British Columbia ve Alberta eyaletleri için çok büyük önem taşıyan doğal kaynaklar ticari dengenin önemli bir unsurudur.

Ekonomik Performans

En son 1991 yılında yaşanan %2,1'lik daralmadan sonra 2009 yılına kadar olan dönem içinde Kanada ekonomik performansının en göze çarpan unsuru hiç ekonomik daralma yaşanmamış olmasıdır. Bu süreçte Kanada ekonomisinin genel olarak düşük işsizlik ve bütçe fazlaları ile sürekli bir büyüme içerisinde olduğu görülmektedir. Kanada 2001 krizini, sadece üç aylık bir daralma ile atlattı ve başarıyla, ekonomi 2004-2007 yılları arasında yıllık ortalama %3'lerde seyreden oranlarda büyümüştür. Öte yandan 2009 kriziyle birlikte yıllar sonra ilk defa yaşadığı ekonomik daralmayla birlikte cari açık veren Kanada'nın 2007-2011 yılları arasında büyüme hızı ortalama %1,1 olmuştur. 2012 yılında büyüme hızı %1,7 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında da yine büyüme hızının %1,7 olduğu tahmin edilmektedir. 2014 yılı için büyüme beklentisi %2,2'dir.

Serbest piyasa ekonomisi uygulanmakta olan Kanada’da, devletin ekonomik hayata müdahalesi Avrupa ülkeleri kadar olmasa da ABD’ye kıyasla biraz daha belirgindir. Ontario ve Batı eyaletlerinin bir kısmı hariç olmak üzere, genellikle Kanada’nın kişi başına düşen GSYİH’si, ABD’den düşük, Avrupa ekonomilerinden fazladır.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Tablo 1: Yıllara Göre Kanada’nın Dış Ticareti (Milyar Dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2012	454,1	462,4	916,5	-8,3
2013	456,6	461,8	918,4	-5,2
2014	473,6	463	936,6	10,6
2015	408,8	419,2	828	-10,4
2016	390	403	793	-13

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Kanada, ITC (Uluslararası Ticaret Merkezi) kayıtlarına göre, 2016 yılında dünya ihracatında 12. ve dünya ithalatında 11. sırada yer almaktadır. Dünya ihracatındaki payı %2,53 ve dünya ithalatındaki payı ise %2,47 düzeyinde bulunmaktadır.

Kanada’nın 2016 yılında ihracatı bir önceki yıla göre %4,6 oranında azalmış olup, 390 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatı ise bir önceki yıla göre %3,9 oranında azalarak, 2016 yılında 403 milyar dolar olmuştur. 2016 yılında toplam 793 milyar dolarlık dış ticaret hacmi gerçekleştiren Kanada’nın dış ticaret açığı ise 2016 yılında bir önceki yıla göre %25 artarak 13 milyar dolara ulaşmıştır.

Tablo 2: Kanada’nın İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (milyar Dolar)

GTİP NO	Ürün Adı	2014	2015	2016
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	44,9	44,9	48,8
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	88,1	50,2	39,5
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	16	18,6	20,2
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	15	12,4	12,4
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	10,8	10,9	10,6
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	15,2	11,4	8,1
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın ≥ 6 mm	7,8	7	7,8
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	17	9,2	7,8

3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	6	6,6	7,4
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	8,1	8,3	6,2
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	4,9	4,8	5,2
7601	İşlenmemiş alüminyum	5,8	5,2	5
1001	Buğday ve mahlut	7,2	6,2	4,5
1205	Rep/kolza tohumları	4,7	3,9	4,3
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	4,8	4,4	4,1
4703	Sodali ve sülfatlı odun hamuru	4,7	4,5	4
3104	Potaslı mineral/kimyasal gübreler	4,7	5,4	3,5
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	3,8	2,7	3,3
8803	Balon, hava gemisi, planör vb. diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	3,7	3,4	3,3
713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	2,9	3,3	3,1
	TOPLAM	473,6	473,6	473,6

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Ülkenin 2016 yılında ihraç ettiği en önemli ürünler; otomobiller, petrol yağları, altın, kara taşıtları için aksam ve parçalar, hava taşıtları, uzay araçları, ağaç, dozlandırılmış ilaç, buğday ve mahlut, mineral/kimyasal gübreler, işlenmemiş alüminyum, turbojetler, sodali ve sülfatlı odun hamuru, etilen polimerleri, balon, hava gemisi, planör vb. hava taşıtlarının aksam ve parçaları, kuru baklagiller, bakır cevherleri ve konsantreleri, demir cevherleri ve konsantreleri, taşkömürü, mobilya aksam ve parçaları, kabuklu hayvanlar, elektrik enerjisi, domuz eti, telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar, nikel matları, nikel oksit sinterleri, nikel ara ürünleri, ekmek, pasta, kek, bisküvi, elmas, eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, ağır iş makine ve cihazlarının aksam ve parçaları, kauçuktan lastik ve soya fasulyesidir.

Tablo 3: Kanada'nın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyar Dolar)

GTİP NO	Ürün Adı	2014	2015	2016
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	27	26	27
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	21	20	21
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	13	12	13
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	18	12	11
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	22	13	11
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	9,1	9,6	9
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	8,7	8,3	8,4
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	8,9	7,9	7,8
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	8,6	7,5	7,2
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	8	6,5	5,6

8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	4,1	4,1	4,9
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	4,5	5	4,5
8803	Balon, hava gemisi, planör vb. diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	4,5	4,3	4
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	4	4,1	3,7
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	1,6	1,7	3,6
9401	Otmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	3,5	3,4	3,6
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	3,1	3,1	3,4
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	3,7	3,4	3,4
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	3,7	3,5	3
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	3,2	4,4	2,9
	TOPLAM	463,0	419,2	403,0

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Kanada'nın 2016 yılı ihracatında Türkiye %0,2'lik payla 24'üncü sırada yer almaktadır. 2016 yılında Kanada'nın Türkiye'ye ihracatı bir önceki yıla göre %1,9 oranında azalarak 864,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Kanada'nın ülkeler itibariyle dış ticaretine bakıldığında, ABD ile Kanada arasındaki ticari ilişkilerin dünyadaki en büyük ikili ticaret akımını oluşturmakta olduğu görülmektedir. ABD hem ihracatta hem de ithalatta Kanada'nın en büyük ticari ortağıdır. Kanada'nın ihracat yaptığı diğer önemli pazarlar arasında Çin, İngiltere, Japonya ve Meksika'nın yanısıra Hindistan, G. Kore, Almanya, Hindistan, Fransa, Belçika, Hollanda, Hong Kong, İtalya ve Brezilya'yı saymak mümkündür.

Tablo 4: Kanada'nın İhracatında Başlıca Ülkeler (Milyar Dolar)

Ülkeler	2014	2015	2016
ABD	363,51	313,59	297,73
Çin	17,49	15,82	15,83
İngiltere	13,76	12,48	12,91
Japonya	9,71	7,64	8,1
Meksika	5,03	5,16	5,77
G. Kore	3,79	3,15	3,3
Almanya	2,69	2,71	3,07
Hindistan	2,92	3,38	2,96
Fransa	3	2,45	2,58
Belçika	3,19	2,45	2,29
Hollanda	3,48	2,78	2,13
Hong Kong	4,16	3,06	1,75
İtalya	3,77	1,78	1,75

Brezilya	1,97	1,76	1,54
Avustralya	1,59	1,48	1,47
İspanya	1,02	0,88	1,35
Birleşik Arap Emirlikleri	1,61	1,58	1,35
Tayvan	1,27	1,14	1,2
Norveç	2,02	1,46	1,15
Endonezya	1,83	1,42	1,09
Singapur	1,17	1,17	1,01
İsviçre	1,36	0,93	0,98
Suudi Arabistan	1,13	0,94	0,94
Türkiye (25. SIRADA)	0,96	0,88	0,86
Diğer	21,2	18,69	16,86
TOPLAM	473,60	408,80	389,96

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Tablo 5: Kanada'nın İthalatında Başlıca Ülkeler (Milyar Dolar)

Ülkeler	2014	2015	2016
ABD	251,75	223,2	210,39
Çin	53,04	51,38	48,59
Meksika	26,07	24,42	25,04
Almanya	14,44	13,57	13,03
Japonya	12,05	11,56	11,94
G. Kore	6,55	6,16	8,03
İngiltere	8,32	7,2	6,21
İtalya	5,81	5,77	5,7
Fransa	5,38	5,33	4,51
Tayvan	4,18	4,27	3,83
Vietnam	2,56	3,2	3,74
İsviçre	3,52	3,54	3,4
Hindistan	2,88	3,08	3,05
Brezilya	3,13	2,93	2,91
Hollanda	3,33	2,69	2,79
Tayland	2,59	2,44	2,38
Malezya	2,19	2,06	1,95
Peru	2,74	2,55	1,85
İspanya	2	1,84	1,78
Belçika	1,87	1,7	1,67
İsveç	1,65	1,46	1,55
Avustralya	1,3	1,31	1,51
İrlanda	1,35	1,31	1,46
Polonya	1,44	1,38	1,45
Cezayir	1,21	0,74	1,41
Avusturya	1,52	1,4	1,32

Suudi Arabistan	2,36	1,56	1,3
Şili	1,56	1,45	1,27
Endonezya	1,37	1,31	1,22
Bangladeş	1,11	1,16	1,22
Arjantin	1,76	1,46	1,21
Nijerya	0,4	0,81	1,2
Norveç	1,82	1,33	1,2
Türkiye	1,28	1,01	1,03
Diğer	25,13	19,47	18,9
Toplam	462,98	419,15	402,97

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

3. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Kanada, Bakanlığımız tarafından 2016-2017 döneminde Öncelikli Ülkelerden birisi olarak belirlenmiştir.

Türkiye ile Kanada arasındaki ikili ticaret hacmi, mevcut ekonomik ve ticari potansiyelinin altında seyretmekle beraber istikrarlı bir artış eğilimi göstermektedir. Nitekim 1990 yılından bugüne ülkemiz ile Kanada arasındaki ticaret hacmi birkaç istisna yıl hariç olmak üzere artış göstermiş, 1990 yılından 2016 yılına 8 kat artmıştır. Bununla beraber, Kanada ile dış ticaretimizin dengesi, kronik olarak ülkemiz aleyhinde gelişmektedir. Yalnızca 2012 yılında Kanada ile dış ticaretimizin dengesi son on yıldır ilk defa ülkemiz lehine gelişmiş ve Kanada ile dış ticaretimiz 104,6 milyon dolar fazla vermiştir. 2016 yılında yine 333,2 milyon dolarlık bir dış ticaret açığı verilmiştir.

2016 yılında Kanada'ya ihracatımız bir önceki yıla göre %8,8 oranında artarak 729,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatımız ise, bir önceki yıla göre %14,4 artışla 1,1 milyar dolar olmuştur.

Tablo 6. Türkiye-Kanada Dış Ticaretinin Yıllara Göre Seyri (Milyon Dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2012	1058,3	953,7	2012	104,6
2013	939,9	1.356,50	2.296,70	-416,4
2014	950,5	1.107,30	2.057,80	-156,8
2015	670,8	929	1.599,80	-258,2
2016	729,7	1.062,90	1.792,60	-333,2
2016 (Ocak-Ağustos)	424,4	584,5	1.008,90	-160,1
2017 (Ocak-Ağustos)	623,2	1.488,30	2.111,50	-865,1

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Ülke Masaları

Tablo 7: Türkiye'nin Kanada'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2014	2015	2016
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	66	105	95
8901	Yolcu, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzer		0,1	67
6908	Cıvalı veya sırlı seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları	47	36,9	37
6802	Yontulmaya veya inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan taşı hariç)	46	37,2	31
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelik	15	6,1	25
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	21	24,1	20
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm) (sıcak haddelenmiş)	97	5	19
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	12	13	17
806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	13	12,7	15
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	12	12,9	14
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	13	13,3	13
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	32	23,6	12
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort	10	9,9	12
8482	Her nevi rulmanlar	8,5	10,5	9,8
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	5,8	7	9,2
1902	Makarnalar ve kuskus	2,2	5,4	8
8462	Metalleri dövme, çekiçleme, kalıpta dövme, kesme, taslak çıkartma, şatafatlama	9,8	9,4	7,8
811	Meyveler ve sert çekirdekli meyveler (dondurulmuş)	5,1	8,6	7,8

8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	6,8	6,5	7,8
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	5,6	4,3	7,5
	Toplam	951	671	730

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Türkiye'nin Kanada'ya ihracatının yaklaşık %85'i sanayi, %15'i tarım ürünlerinden oluşmaktadır. Tarım ve gıda sanayi ürünleri ihracatında fındık, kuru üzüm, kuru kayısı, zeytinyağı ve kuru incir, madencilik ve sanayi ürünleri ihracatında ise altın, oto ve oto yan sanayi, demir-çelik ürünleri, mermer, karolar, hazır giyim ve ev tekstili ürünleri ön plana çıkmaktadır.

Tablo 8: Türkiye'nin Kanada'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2013	2014	2015
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	205	232,3	265,7
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	70,5	55,1	135,5
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmış kü	104,9	77,6	84,4
1001	Buğday ve mahlut	31,7	47,8	54,8
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	8,3	0,8	48,5
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	26	43,3	38,8
4401	Yakmaya mahsus ağaçlar, ince dilimler veya yongalar halinde ağaç, talaş, döküntü ve artıklar	15,5	32,9	31,2
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	26,2	27,5	30,1
1201	Soya fasulyesi	4,3		25
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörün	169,6	47,4	24,4
4703	Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	27,9	44,3	15,8
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	0,3	1	14,2

8805	Hava taşıtlarını fırlatma cihaz-tertibatı, iniş cihaz-tertibatı vb cihaz-tertibat; uçuş eğitimi ciha	14,8	5,9	12,3
4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka halinde)	37	19,8	10,4
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	4,7	5,3	10,4
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	5,2	7	8,8
7502	İşlenmemiş nikel	18,2	12,1	8,7
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	16,8	6,8	8,3
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	6,2	6,2	8
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;diş	6	7	7,1
	Toplam	1107,3	929	1062,9

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

4. KANADA’NIN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 9. Türkiye’nin Kanada’ya Meyve Sebze Mamulleri İhracatı 2015-2016

ÜRÜN GRUBU	2015		2016		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
DONDURULMUŞ MEYVELER	3.282.168	8.630.250	3.224.997	7.812.784	-2%	-9%
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	2.006.627	2.928.495	2.221.903	3.172.969	11%	8%
KURUTULMUŞ SEBZELER	647.461	2.367.569	607.487	2.000.308	-6%	-16%
BİRA	3.150.624	1.821.164	2.899.959	1.769.220	-8%	-3%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	660.986	1.406.530	755.719	1.535.278	14%	9%
DOMATES KONSERVELERİ	173.608	692.692	263.349	935.713	52%	35%
ELMA SULARI	623.954	1.021.948	467.394	805.515	-25%	-21%
DOMATES SALÇASI	210.190		426.354	526.371	103%	54%
DONDURULMUŞ SEBZELER	154.490	247.512	309.405	374.598	100%	51%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	330.684	261.510	455.799	332.430	38%	27%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	55.875	173.917	76.223	215.593	36%	24%
DİĞER MEYVA SULARI	215.284	493.395	68.196	132.431	-68%	-73%
TURUNÇGİL SULARI	33.128	55.136	36.005	127.357	9%	131%
ALKOLLÜ İÇKİLER (ALKOL DERECESİ<80)	26.408	143.349	17.059	103.691	-35%	-28%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER	21.555	69.539	41.440	89.280	92%	28%
ŞARAP	41.702	153.476	31.212	66.781	-25%	-56%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	16.173	47.578	26.987	66.201	67%	39%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	3.412	18.883	15.864	50.820	365%	169%
KAYISI KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	13.920	60.552	13.296	48.156	-4%	-20%
SİRKE	1.392	2.228	25.444	33.093	1728%	1386%
SULAR.BUZ VE KAR	39.780	27.696	54.729	22.457	38%	-19%
DOMATES KETÇABI VE DİĞER DOMATES SOSLARI	8.857	21.670	7.376	6.642	-17%	-69%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	76.883	218.483	7.302	6.470	-91%	-97%
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	8.335	18.199	2.376	5.597	-71%	-69%
ANANAS SUYU	4.320	3.600	5.532	4.953	28%	38%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	6.994	91.442	242	2.182	-97%	-98%
DOMATES SUYU	1.278	800	3.402	2.108	166%	163%

BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	1.500	2.088	1.052	1.240	-30%	-41%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	4.920	14.936	855	1.160	-83%	-92%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ			279	285	-	-
DOMATES SALÇASI	2.277	3.720	0	0	-100%	-100%
KİRAZ (VİŞNE DAHİL)KONSERVELERİ. ALKOLLU .ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	34.480	139.134	0	0	-100%	-100%
ÜZÜM SUYU	3.475	2.579	0	0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	11.862.740	21.481.025	12.067.238	20.251.680	2%	-6%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

2016 yılında Türkiye Meyve Sebze Mamulleri Sektörünün, Kanada'ya ihracatı, 2015 yılında 21,4 milyon dolar, 2016 yılında 20,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 9). Kanada, Meyve Sebze Mamulleri sektörü için önemli bir Pazar olup ülkemizin ihracat yaptığı pazarlarda 17. sırada yer almaktadır.

Tablo 10. Türkiye'nin Kanada'ya Meyve Sebze Mamulleri İhracatı Ocak-Ekim 2016/17

ÜRÜN GRUBU	Ocak-Ekim 2016		Ocak-Ekim 2017		DEĞİŞİM%	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
DONDURULMUŞ MEYVELER	2.886.765	7.002.022	1.469.426	3.501.439	-49%	-50%
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI	1.774.300	2.540.021	1.679.681	2.067.775	-5%	-19%
BİRA	2.504.777	1.527.385	2.873.524	1.731.007	15%	13%
KURUTULMUŞ SEBZELER	479.052	1.592.432	494.864	1.678.754	3%	5%
ELMA SULARI	311.666	588.479	825.306	1.204.413	165%	105%
DİĞER SEBZE	594.936	1.251.278	615.571	1.165.584	3%	-7%
DOMATES KONSERVELERİ	212.429	785.706	159.488	550.058	-25%	-30%
DOMATES SALÇASI	342.462	424.875	358.891	416.210	5%	-2%
DİĞER MEYVA	44.990	65.654	116.538	353.832	159%	439%
TURUNÇGİL SULARI	18.725	33.689	142.339	329.421	660%	878%
DİĞER MEYVE	12.389	42.141	61.158	268.100	394%	536%
GAZLI SULAR.MADEN	377.849	278.606	429.402	266.922	14%	-4%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	57.382	167.367	87.604	207.141	53%	24%
GEÇİCİ KONSERVE			83.040	175.680		
ALKOLLÜ İÇKİLER	13.142	79.085	17.262	108.975	31%	38%
KAYISI KONSERVELERİ.	13.296	48.156	14.742	95.708	11%	99%
DONDURULMUŞ SEBZELER	309.401	374.595	62.525	73.863	-80%	-80%
ŞARAP	31.212	66.781	25.358	56.521	-19%	-15%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ	13.190	31.353	12.027	25.969	-9%	-17%
SULAR.BUZ VE	43.329	21.079	58.687	22.606	35%	7%
ŞEKERLE KONSERVE	242	2.182	2.014	20.840	732%	855%
KARIŞIK HALDEKİ	7.302	6.470	17.063	15.230	134%	135%
SİRKE	25.324	32.849	4.863	6.990	-81%	-79%
FASULYE KONSERVELERİ.	1.512	3.427	2.610	4.949	73%	44%
DOMATES KETÇABI	513	660	4.749	3.808	826%	477%

DONDURULMUŞ KURUTULMUŞ VEYA DİĞER ŞEKİLDE MUHAFAZA EDİLMİŞ DİĞER MEYVE VE SEBZELER	0	0	1.000	2.574		
ANANAS SUYU	3.516	3.055	2.340	2.457	-33%	-20%
VERMUT VE			198	1.507		
ÇİLEK KONSERVELERİ.			58	1.009		
KIRAZ (VİŞNE			58	725		
DİĞER SEBZE	538	826	252	673	-53%	-18%
DOMATES SUYU	1.674	1.071	1.012	644	-40%	-40%
ÜZÜM SUYU			576	480		
MANTAR.DOMALAN KONSERVELERİ	0	0	67	199		
BEZELYE KONSERVELERİ	232	275	150	165	-35%	-40%
PATATES KONSERVELERİ.	279	285		0	-100%	-100%
	10.082.425	16.971.803	9.624.442	14.362.226	-5%	-15%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

Ocak-Ekim 2017 döneminde Türkiye'nin Kanada'ya ihracatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre %-15 oranında düşüşle 14,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 10). Bu dönemde Kanada'ya değer bazında sıralamaya göre en çok dondurulmuş meyveler, sebze, meyve, bitki parçaları konservelerisirkeli, bira, kurutulmuş sebzeler, elma suları ihraç edilmiştir.

Tablo 11. UMSMİB'nin Kanada'ya Meyve Sebze Mamulleri İhracatı 2015-2016

ÜRÜN GRUBU	2015		2016		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	433.754	752.132	565.567	949.748	30%	26%
DONDURULMUŞ MEYVELER	1.486.256	3.594.959	350.568	712.542	-76%	-80%
DONDURULMUŞ SEBZELER	132.207	190.395	304.820	367.716	131%	93%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	63.906	120.548	65.141	116.463	2%	-3%
DOMATES SALÇASI	3.189	5.547	60.390	72.831	1794%	1213%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	61.058	57.593	51.883	49.307	-15%	-14%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	749	2.218	6.178	21.200	725%	856%
SULAR.BUZ VE KAR	17.835	14.163	18.483	15.424	4%	9%
SİRKE	360	386	1.390	2.882	286%	647%
DİĞER MEYVA SULARI	21.160	144.973	762	1.832	-96%	-99%
DOMATES KONSERVELERİ			938	1.426	-	-
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR			180	618	-	-
KURUTULMUŞ SEBZELER			87	451	-	-
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	720	1.174	144	382	-80%	-67%
TURUNÇGİL SULARI			180	119	-	-
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	1.175	1.728	0	0	-100%	-100%
BİRA	30.104	24.797	0	0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	2.252.473	4.910.611	1.426.711	2.312.941	-37%	-53%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

UMSMİB'nin Kanada'ya ihracatı 2015 yılında 4,9 milyon dolar, 2016 yılında %-53 düşüşle 2,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Kanada UMSMİB 2016 yılı ihracatında değer bazında sıralamaya göre 19. sırada yer almaktadır (Tablo 11).

Tablo 12. UMSMİB'nin Kanada'ya Meyve Sebze Mamulleri İhracatı Ocak-Ekim 2016/17

ÜRÜN GRUBU	2016 OCAK-EKİM		2017 OCAK-EKİM		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKE	421.558	750.952	241.178	372.692	-43%	-50%
DONDURULMUŞ SEBZELER	304.817	367.712	60.007	64.605	-80%	-82%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	35.207	67.666	33.764	54.787	-4%	-19%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	51.883	49.307	55.294	41.830	7%	-15%
ELMA SULARI	0	0	22.000	38.330		
DOMATES SALÇASI	60.390	72.831	12.921	16.532	-79%	-77%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	6.178	21.200	2.393	6.304	-61%	-70%
SULAR.BUZ VE KAR	18.483	15.424	6.803	5.079	-63%	-67%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	0	0	224	3.324		
SİRKE	1.390	2.882	763	1.675	-45%	-42%
DİĞER MEYVA SULARI	762	1.832	210	1.367	-72%	-25%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	0	0	288	976		
DOMATES KONSERVELERİ	126	296	203	827	61%	179%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	0	0	1.271	721		
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	144	382	144	396	0%	4%
DONDURULMUŞ MEYVELER	350.568	712.542	0	0	-100%	-100%
KURUTULMUŞ SEBZELER	87	451	0	0	-100%	-100%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	180	618	0	0	-100%	-100%
TURUNÇGİL SULARI	180	119	0	0	-100%	-100%
ÇAY	240	235	0	0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	1.252.192	2.064.450	437.462	609.446	-65%	-70%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

Ocak-Ekim 2017 döneminde UMSMİB'nin Kanada'ya ihracatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre %-70 oranında düşüşle 609,4 bin dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde Kanada'ya değer bazında sıralamaya göre en çok sebze, meyve, bitki parçaları konserveleri sirkeli, dondurulmuş sebzeler, diğer sebze konserveleri, gazlı sular, maden suları ve gazozlar, elma suları ihraç edilmiştir (Tablo 12).

Tablo 13. Kanada'nın Ürün Grubu Bazında Başlıca Meyve Sebze Mamulleri İthalatı (1000 USD)

GTİP	Ürün Grubu Açıklaması	2014	2015	2016
220421	Diğer şaraplar; fermantasyonu alkol ilavesi ile önlenmiş veya durdurulmuş üzüm şırası	1.714.306	1.578.823	1.547.207
220300	Malttan üretilen biralara	597.704	560.248	570.963
220720	Alkol derecesi ne olursa olsun tağıir (denatüre) edilmiş etil alkol ve damıtım yoluyla elde edilen diğer alkollü içkiler	811.822	599.275	564.126
220290	Alkolsüz içecekler (su, meyve veya sebze suları ve süt hariç)	524.565	544.005	557.743
210390	Soslar ve hazırlanan soslar için müstahzarlar; karışık çeşniler ve baharatlar (soya hariç)	435.446	457.989	464.613
220210	Canlı mayalar	323.495	323.703	294.883
200819	Sert Kabuklu meyveler ve diğerleri, tohumlar, hazırlanmış veya konserve edilmiş karışımlar dahil	300.841	315.943	278.302
200912	Meyva suları (üzüm şırası dahil) ve sebze suları (fermente edilmemiş ve alkol katılmamış), ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış olsun olmasın Dondurulmamış, Brix değeri 20'yi geçmeyenler	230.060	229.991	201.186
220830	Viskiler	184.816	192.898	194.794
200899	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları	157.543	169.902	168.907
220410	Köpüklü şaraplar	126.847	127.623	138.403
220870	Likörler	165.518	144.570	134.539
81190	Meyveler ve sert kabuklu meyveler (pişirilmemiş veya buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş, dondurulmuş) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış olsun olmasın)	132.209	121.510	131.154
200520	Diğer sebzeler (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) Patates : Un, ezme veya flokon halinde	125.677	118.513	123.622
220860	Votka Alkol derecesi hacim itibariyle %45,4 veya daha az olanlar	121.537	107.378	105.749
200599	Diğer sebzeler (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç)	105.449	114.902	102.213
220890	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80'den az olan tağıir (denatüre) edilmemiş etil alkol; damıtım yoluyla elde edilen alkollü içkiler, likörler ve diğer alkollü içecekler Diğerleri: Arak	107.527	102.515	99.075

200897	Karışımlar: Ağırlık itibariyle % 50 veya daha fazla sert kabuklu tropikal meyva içeren sert kabuklu tropikal meyva ve tropikal meyve karışımları	101.589	96.277	90.448
200799	Reçeller, jöleler, marmelatlar, meyva veya sert kabuklu meyva püresi, meyva veya sert kabuklu meyva pastları (pişirilerek hazırlanmış) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeleri içersin içermesin) : Diğerleri: Şeker oranı ağırlık itibariyle % 30'u geçenler:	86.438	89.687	89.962
220429	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil); üzüm sırası (20.09 pozisyonunda yer alanlar hariç): Diğerleri:	97.274	91.078	89.744
TOPLAM		8.215.322	7.828.561	7.654.875

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre, Kanada'nın 6'lı GTİP bazında Toplam Meyve Sebze Mamulleri ithalatı 2014 yılında 8,2 milyar dolar olarak gerçekleşirken, 2015 yılında 7,8 milyar dolar ve 2016 yılında 7,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 11).

Tablo 14. Kanada'nın Ülke Bazında Başlıca Meyve Sebze Mamulleri İthalatı (1000 USD)

ÜLKELER	2014	2015	2016
Amerika Birleşik Devletleri	4.365.203	4.146.697	3.938.365
Fransa	620.361	558.013	561.544
İtalya	503.051	471.383	475.799
Meksika	222.724	244.482	260.389
Çin	211.901	201.801	212.507
Birleşik Krallık	228.657	220.608	209.331
Avustralya	208.945	190.408	174.581
Şili	162.311	155.852	163.500
Brezilya	122.444	123.772	130.462
İspanya	130.969	122.057	126.786
Hollanda	135.709	118.153	117.055
Tayland	102.814	101.243	105.525
Arjantin	117.673	111.577	100.314
Yeni Zelanda	92.144	89.079	94.414
İrlanda	107.332	94.882	90.287
Belçika	74.958	78.617	81.689
Almanya	103.465	89.668	81.195
İsviçre	67.900	55.578	57.262
Güney Afrika	65.811	53.369	56.205
Portekiz	53.033	50.639	55.307
Türkiye (21. Sırada)	29.302	32.026	35.312
Hindistan	31.134	34.196	34.465
Polonya	32.872	42.239	34.112
Filipinler	37.010	40.722	32.007

Yunanistan	24.057	25.613	31.295
İsveç	31.934	28.602	30.101
Kore Cumhuriyeti	26.132	26.922	28.315
Danimarka	29.838	28.931	28.214
Peru	19.057	25.374	27.170
Viet Nam	25.536	25.664	24.020
Kosta Rika	12.861	17.252	19.557
Japonya	15.147	16.371	19.516
Avusturya	11.714	14.844	14.424
Jamaika	15.711	16.125	14.414
Kanada	9.483	12.257	14.327
Sırbistan	9.543	9.398	12.259
Ekvador	10.365	9.862	11.751
Taipei, Çinli	10.412	10.921	11.418
Lübnan	11.630	10.288	10.414
Ukrayna	1.401	2.064	8.450
Letonya	7.160	8.382	8.351
Çek Cumhuriyeti	12.824	10.101	7.914
Guatemala	6.178	7.507	6.627
Macaristan	7.638	7.632	6.188
Endonezya	4.542	5.975	6.041
Rusya Federasyonu	7.030	5.860	5.957
Mısır	5.626	4.860	5.901
İsrail	5.939	6.149	5.249
Finlandiya	5.334	4.050	4.794
Barbados	5.597	4.574	4.672
Kolombiya	1.976	3.469	4.379
Hong Kong, Çin	5.443	6.061	4.129
Guyana	2.010	2.864	4.016
Bulgaristan	2.893	3.977	3.870
Fas	1.977	2.002	3.203
Fiji	3.061	3.342	2.901
Trinidad ve Tobago	2.757	2.110	2.717
Pakistan	1.828	2.633	2.443
İran, İslam Cumhuriyeti	1.387	1.656	2.149
Norveç	1.054	1.432	1.922
Malezya	2.189	1.596	1.901
Birleşik Arap Emirlikleri	1.572	1.270	1.689
Hırvatistan	2.136	1.470	1.626
Honduras	1.722	1.804	1.534
Makedonya, Eski Yugoslav Cumhuriyeti	1.986	1.820	1.522

Sri Lanka	1.670	1.512	1.503
Singapur	1.036	1.031	1.480
Lüksemburg	1.068	1.123	1.387
Romanya	5.575	1.510	1.302
Gürcistan	839	1.477	1.237
Moldova, Cumhuriyeti	434	573	908
İzlanda	751	993	903
Nijerya	664	876	685
Fildişi Sahili	718	469	682
Slovakya	693	807	630
Tunus	412	666	579
Bosna Hersek	29	367	550
Mali	238	591	526
Dominik Cumhuriyeti	406	369	523
Gitmek	456	511	483
Slovenya	648	514	480
Bangladeş	193	242	390
Litvanya	434	551	371
Cezayir	332	400	332
Estonya	191	32	320
Gana	303	192	269
Uruguay	319	298	263
Karadağ	385	335	247
Ürdün	170	247	222
El Salvador	128	99	212
Kamerun	191	122	203
Panama	17	5	203
Suudi Arabistan	299	285	194
Haiti	120	93	188
Ermenistan	224	294	180
Azerbeycan	65	79	167
Kenya	172	220	113
Malta	67	84	100
Fransız Polinezyası	0	13	83
Paraguay	91	193	81
Kıbrıs	58	69	77
Nikaragua	19	44	77
Irak	41	0	73
Svaziland	90	58	70
Afganistan	67	25	65
Madagaskar	31	44	64
Suriye Arap Cumhuriyeti	12	31	59

Küba	48	17	58
Arnavutluk	55	64	56
Saint Kitts ve Nevis	0	23	54
Senegal	28	49	50
Saint Lucia	28	25	39
Belize	39	18	35
Kuveyt	0	0	33
Ruanda	0	30	33
Gabon	30	17	32
Uganda	12	25	32
Saint Vincent ve Grenadinler	12	24	28
Bermuda	340	269	25
Etiyopya	31	39	17
Türkmenistan	0	0	12
Yeni Kaledonya	0	7	11
Lao Halkı'nın Demokratik Cumhuriyeti	107	90	9
Belarus	201	74	8
Cook Adaları	8	16	8
İngiliz Virgin Adaları	9	9	6
Kongo Demokratik Cumhuriyeti	2	2	3
Özbekistan	12	7	3
Bolivya, Çokuluslu Devlet	44	31	3
Myanmar	25	0	3
Nepal	5	3	3
Nijer	0	0	3
Moğolistan	0	6	2
Vanuatu	0	1	1
Antigua ve Barbuda	68	2	1
Bahamalar	0	0	1
Kazakistan	0	0	1
Macao, Çin	2	0	1
Sierra Leone	1	1	1
Venezüella, Bolivarcı Cumhuriyeti	3	0	1
TOPLAM	8.215.322	7.828.561	7.654.875

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre Kanada'nın 2016 yılında başlıca Meyve Sebze Mamulleri ithalatı yaptığı ülkeler; Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, İtalya, Meksika ve Çin'dir. Kanada'nın **Meyve Sebze Mamulleri ithalatı yaptığı ülkeler sıralamasında Türkiye'21. sırada yer almaktadır.**

5. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Ülkede kültürel anlamda en fazla öne çıkan özellik “çok kültürlülük” yaklaşımı ve bunun günlük hayata yansımalarıdır. Ülkede çok sayıda farklı etnik ve kültürel topluluk bulunmaktadır. Her yıl ülkeye dünyanın dört bir tarafından çalışmak ve yerleşmek üzere gelen yabancılar da bu kültürel çeşitliliği büyütmektedir.

Kanadalı şirketlerle yapılacak iş görüşmeleri, genellikle ABD’ye kıyasla daha ciddi ve resmi bir havada gerçekleşmektedir. Görüşmelerde randevu saatine dikkat edilmesi, dakik olmaya özen gösterilmesi, özellikle büyük şehirlerdeki görüşmelere resmi giysi ile gidilmesi ve kartvizit bulundurulması yararlı olmaktadır. Ancak görüşme yapılacak şirket veya kurum kırsal kesimdeyse, o zaman daha az resmi, hatta spor kıyafetler ile görüşme yapmak mümkün olmaktadır.

Toplantılarda genellikle nezaketin ön plana çıktığı ve herkesin sırayla fikrini beyan ettiği Anglo-Sakson yaklaşımı ön plana çıkmakta, dolayısıyla söz kesme gibi davranışlar hoş karşılanmamaktadır. Karar alma süreçleri mutlaka somut kanıt ve gerekçeler üzerine kurulu olduğundan toplantılara hazırlıklı gitmekte fayda vardır.

Para Kullanımı

Kanada’nın para birimi Kanada Doları’dır. Ancak ülkede ABD Doları da aynı şekilde kabul edilmektedir. Bir Kanada Doları 100 sent (¢) etmektedir. Madeni para birimleri, 5¢, 10¢, 25¢, 1 Dolar ve 2 Dolar’dır. 2, 5, 10, 50, 100, 500 ve 1000 Dolarlık banknotlar da tedavüldedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Kanada diplomatik pasaport (kırmızı), üst düzey memurlar için düzenlenen hususi pasaport (yeşil), hizmet pasaportu (gri) ve umuma mahsus pasaport (lacivert) hamili vatandaşlarımıza vize uygulamaktadır. Vize başvuruları Kanada’nın Ankara Büyükelçiliği’ne şahsen, posta yoluyla (kurye/kargo) ya da yetki verilmiş başka kişiler aracılığıyla yapılabilir. İstanbul’daki Fahri Başkonsolosluk vize başvurularını kabul etmemektedir.

Vize başvurularının seyahatten en az altı hafta önce yapılmasında fayda vardır. Ancak, ülkede altı aydan daha uzun bir süreyle ziyaretçi olarak bulunmak için sağlık muayenesi zorunluluğu vardır. Dolayısıyla bu hallerde vize başvurusunun gidiş tarihinden birkaç ay önce yapılmasında fayda görülmektedir.

Diğer taraftan, resmi ve umuma mahsus pasaport hamili Kanada vatandaşları ülkemize giriş yaparken vizeye tabidir. Umuma mahsus pasaport hamilleri 90 gün ikamet süreli müteaddit giriş vizelerini sınır kapılarında alabilirler.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Ülkede haftalık çalışma saatleri 35-40 saat arasındadır.

Resmi tatiller	
01.Oca	Yeni yıl günü
21.Mar	Good Friday
24.Mar	Paskalya
19.May	Victoria Day
01.Tem	Kanada Günü
04.Ağu	Kent Bayramı
07.Eyl	İşçi Bayramı
12.Eki	Şükran günü
11-12 Kasım	Anma Günü
25-26 Aralık	Noel tatili

Kullanılan Lisan

Kanada'nın resmi dilleri İngilizce ve Fransızcadır. Ülkede her iki dili konuşanların oranı %17'dir. Kalan nüfus ise ya İngilizce ya da Fransızca konuşmaktadır. Sadece Fransızca konuşan nüfus Quebec'de yoğunlaşmıştır.

Diğer taraftan ülkede yerleşik farklı etnik ve kültürel gruplar arasında 200'den fazla farklı yerel dil konuşulmakta olduğu tahmin edilmektedir.

Ulaşım

Ülkenin millî havayolu sistemi dahilinde 26 havaalanı, 594 sertifikalı destek havaalanı ve kalkış ve inişler için 1 820 adet pisti bulunmaktadır. Doğu-Batı hattının en işlek havalimanı, toplam yolcu trafiğinin yaklaşık yarısını gerçekleştiren Toronto'dadır.

Ülkede 300'den fazla yerel ve uluslararası ticari liman bulunmaktadır. Atlantik ve Pasifik Okyanusları ile Kuzey Buz Denizi'ne kıyısı bulunan ülke aynı zamanda Great Lakes/St. Lawrence Denizyolu ile dünyanın en uzun iç denizyolu hattına sahip ülkesidir. Ülkenin en büyük uluslararası limanları Halifax, Montreal ve Vancouver limanlarıdır. Kanada'nın batı limanları, Kuzey Amerika'dan Asya-Pasifik bölgesine en kısa denizyolu ulaşım mesafesi imkanı sağlamaktadır.

Ülkenin demiryolları yılda yaklaşık 355 milyon metrik ton yük taşımaktadır. Bunun büyük bir kısmı, Kanada ile diğer NAFTA ülkeleri arasındaki yük taşımacılığına hizmet etmektedir. Ülkenin en büyük iki demiryolu şirketi olan Kanada Pasifik Demiryolu ile Kanada Ulusal Demiryolu ağı toplamda yaklaşık 53 000 kilometre uzunluğundadır.

Ülkenin uzunluğu 900 000 kilometreye ulaşan ve altyapı bakımından yeterli bir karayolu ağı bulunmaktadır. Ülkedeki 10 bölgeyi birbirine bağlayan TransKanada karayolu, dünyadaki en

uzun ulusal karayolu olmanın yanı sıra 18 önemli sınır hattı ile beraber ABD karayolu ağı ile de tam entegre olmuştur.

Kanada ile ABD arasındaki ticaretin çok büyük bir hızla gelişmesi, iki ülke arasında yolcu ve yük trafiğini kolaylaştırma yönünde önlem alınmasını gerekli kılmış, bu çerçevede iki ülke arasında bir “Güvenli ve Akıllı Sınır Yaratma Aksiyon Planı” geliştirilmiştir. Bu Plan kapsamında Windsor-Detroit, Sarnia-Port Huron, ve Fort Erie-Buffalo sınırlarında düşük risk taşıdığı önceden onaylanmış ticari mallar için hızlı geçiş hatları oluşturulmuştur. Bu ve benzer önlemler sayesinde iki ülke arasında sınırda bekleme süresi ortalaması 10 dakikaya kadar düşmüştür.

Türk Hava Yolları’nın (THY) İstanbul-Toronto arasında doğrudan seferleri bulunmaktadır. Kanada havayolları Air Canada ve Canadian Airlines’ın da Ankara ve İstanbul’a uçuşları bulunmaktadır. Ülkede en yaygın olarak kullanılan uluslararası havaalanları Vancouver, Toronto, Montreal ve Halifax’tır.

Ülke içi ulaşımda en fazla tercih edilen araç otobüstür. Otobüs ağı en yaygın toplu taşıma sistemidir ve genellikle demiryolu hizmetlerine kıyasla daha ucuzdur. Mesafelerin uzun olmasından dolayı ülke içi ulaşımda havayolları da kullanılmaktadır. Ancak uçak yolculuğu oldukça pahalıdır.

Kanadalılar trafikte yolun sağ tarafını kullanırlar. Herhangi bir ülkeden alınan geçerli bir sürücü belgesi Kanada’da üç ay geçerlidir.

Haberleşme

Ülkede sabit telefon hattı sayısı yüksek olmakla beraber son yıllarda azalma göstermektedir. Buna karşılık mobil telefon kullanma oranı çok hızlı bir biçimde artmaktadır.

Pek çok ev, okul ve işyerinde internet kullanımı yaygındır. İnternet fatura ödeme, bilet satın alma ve rezervasyon yapma gibi faaliyetlerin yanı sıra işletmeden işletmeye (b2b) elektronik ticaret için de yoğun olarak kullanılmaktadır.

Yerel Ölçü Birimleri

Kanada’da metrik sistem uygulanmakla beraber aynı zamanda ABD’nin ölçü birimleri yaygın olarak kullanılmaktadır.

Sağlık

Ülkede sağlık hizmetlerinin kalitesi son derece iyi olmakla beraber aynı ölçüde pahalıdır. Sağlık hizmetlerinden günlük faydalanma ücreti ülke vatandaşı olmayanlar için 50\$ ile 1000\$ arasında değişmektedir. Ülke vatandaşı olmayanlara ücretsiz herhangi bir sağlık hizmeti söz konusu değildir.

İklim

Çok geniş yüzölçümüne sahip olan Kanada’da zengin bir iklim çeşitliliği bulunmaktadır. Ancak nüfusun daha yoğun olarak yerleştiği Amerika sınırları boyunca ağırlıklı olarak 4 mevsim yaşanmaktadır.

Ülkede yaz mevsiminde gündüz sıcaklığı 35 ve daha üstündeki derecelere ulaşabildiği gibi kış mevsimlerinde -25 derecelere kadar düşebilmektedir. Özellikle ülkenin doğusundaki Rocky Dağlarından gelen şiddetli kasırgalar, yağış ve kar getirmektedir. İlkbahar ve sonbahar mevsimleri daha ılımlı geçmektedir.

Güvenlik

Kanada'da şehirlerde suç olayları düşüktür. Özellikle cinayet, silahlı soygun, tecavüz gibi ağır suçlara ülke genelinde nadiren rastlanır. Buna karşılık yankesicilik gibi küçük suçlar diğer gelişmiş ülkelerdeki gibi görülebilmektedir.

Pasaportun kaybedilmesi veya çalınması durumunda hemen yerel polis karakoluna ve en yakın Türk elçilik veya konsoloslukuna bilgi verilmesi gereklidir.

KAYNAKLAR

1. Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)
2. Uludağ İhracatçı Birlikleri
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.